

Lietuvių 5-gos Brazilijos Organas
Leidėjas: LIETUVIŲ 5-GA BRAZILIJOS
Atsakomasis redaktorius
Dr. Egaz Muniz Moreira Landi
Faktinis Redaktorius
Stasys Vancevičius
Rankraščius redakcija taisy savo nuožū-
ra. Nesunaudotų rankraščių nesaugo
ir savo lėšomis negražina.

LIETUVIŠ

O maior e mais antigo jornal lithuano na America do Sul
Didžiausias ir seniausias lietuvių laikraštis Pietų Amerikoje.

Prenumeratos kaina:
Brazilijoje metams 12 milreisų, pusmečiui
6000. Pietų ir Šiaurės Amerikoje: me-
tams 15 milreisų, pusm. 8 milr.
Lietuvoje ir kitur užsieny metams 20 milr
pusmečiui 10 milr.
REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS
ADRESAS:
Rua Bandeirantes, 474 Tel. 4-3925
Caixa Postal 1764 São Paulo.

10-ti METAI.

SÃO PAULO, 1938 m. Lapkričio - Novembro mėn. 12 d.

NR. 46 (514)

Taikos kova už Vilnių.

Šiomet Lietuva, minėdama savo nepriklausomybės dvidešimtį, turėjo įvairių iškilnių. Daug kartų miestai, miesteliai ir sodžiai buvo pasipuošę tautinėmis vėliavomis, aidėjo orkestrų garsai, pakilusia nuotaika buvo giedama „Lietuva, Tėvynė mūsų, tu didvyrių žemė“, kalbėtojai ir paskaitininkai nušvietė nepriklausomos Lietuvos įvairiose srityse pasiektus laimėjimus ir tolimesnius tautos siekimus bei uždavinius.

Iš visų ankstyvesnių, džiaugsmingųjų iškilnių tarpo ryškiai išsiskyrė spalį 9 dienos minėjimas. Šiomet 18 metų Vilniaus netekimo sukaktis vyko skirtingose aplinkinėse. Pirmi metai Lietuva turi diplomatinis santykius su Lenkija, o Europos politikoje pasireiškė naujos stiprios srovės. Tačiau ir šiomet visa Lietuva šią liūdną sukaktį nuoširdžiai paminėjo.

Iš pat ryto prie visų namų suplevėsavo juodais kaspinais perištos vėliavos. Žmonės rinkosi bažnyčiose ir maldos namuose pasimelsti už greitesnę sostinės išdavimą. Dvylikta valandą visur sustojo judėjimas rimties ir susikaupimo, minutėi. Vilniaus Vadavimo Sąjungos vicepirmininkas Dr. A. Juška per valstybės radiofoną pasakė trumpą, bet įspūdingą kalbą.

Nors buvo sekmadienis, į visas gimnazijas ir pradines mokyklas susirinko moksleiviai, ir jaunų jautrių sielų susikaupimu klausė mokytojų aiškinimų apie Vilnių ir mūsų tautos didįjį siekimą savo sostinę atgauti, buvo giedami tautos ir Vilniaus himnai. Šauliai, mokytojai, pastininkai, jaunuomenė, darbininkai ir kiti suruošė minėjimus savo organizacijų patalpose. Visur švitėjo Vilniaus ilgesys ir ryžtumas bei viltis sostinę atsivaduoti. Kavinės, restoranai ir kitos pasilinksminimų vietos tą dieną nedavė muzikos, ir bendrai niekur nebuvo jokių pasilinksminimų. Kaune prie Nežinomojo Kareivio kapo buvo sunėsta daug gėlių, tūkstantinės minios dideliu susikaupimu stebėjo vėliavos nuleidimo ir žuvusiųjų pagerbimo apeigas. Panašiu būdu ir nuotaika spalį 9 dieną Vilniaus minėjimai buvo suruošti visam krašte. Visuotinio Darbo Valdyba daugeliui vietų parūpino paskaitininkus bei pranešėjus, kurie gausinguose susirinkimuose padarė pranešimus aktualiais politikos klausimais. Spalį 9 d. dar kartą parodė visos tautos vieningą ir ryžtingą nusistatymą siekti okupuotų sričių ir sostinės Vilniaus atvadavimo.

Pastariosiomis savaitėmis visas pasaulis dideliu nusistebėjimu seka įvykius Čekoslovakijoje, kur vyksta nuo vienos vals-

tybės žemių atskyrimas ir kitoms valstybėms jų perleidimas. Visur domina tas rečiausias žmonijos istorijoje faktas, kad čia sienų pakeitimai vyksta be karo, nors ir būta karinės jėgos grąšinimų. Vokietija Sudetijos sritis išreikalavo vien tautiniais motyvais, nes sudetai yra vokiečiai. Ir lenkai iš Čekoslovakijos gavo Tešino sritį su maždaug 200.000 gyventojų, kurių dauguma esą lenkai. Be to, lenkai reikalauja Pakarpačio rusinus prijungti prie Vengrijos. Čia jau lenkai remiasi istoriniais ir labiau strateginiais argumentais: lenkams esanti reikalinga siena su Vengrija, ir todėl rusinai turi būti prijungti prie Vengrijos.

Minint Vilniaus pavergimo sukaktį, savaime kyla mintis, kad laisvu susitarimu galėtų būti išspręstas ir Lietuvos — Lenkijos sienų klausimas.

Lietuvos siekimas Vilniaus ir jo srities yra pagrįstas ir teisiniais, istoriniais, ekonominiais ir etnografiniais / tautiniais / motyvais. Vilnius yra lietuvių įkurtas, jų darbu ir turto išugdytas, išmurytas, išpuoštas. Vilnius visą laiką buvo Lietuvos politinis, ekonominis, religinis ir kultūrinis centras. Tegu Vilniui ir labai aplenkinta, bet ji savo lietuviškumo pobūdį tebeturi.

Vilnius ir jo sritis Lietuvai pripažinta Sov. Rusijos — Lietuvos taikos sutartimi, 1920 m. liepos 12 d. Maskvoje pasirašyta; patys lenkai Vilnių pripažino Lietuvai 1920 m. spalį 7 d. Suvalkų sutartimi. Vilnių Lietuvai netiesioginiai pripažino taip pat Tautų Sąjunga ir Tarptautinis Haagos Teismas. Pagaliau 1928 m. Karaliaučiaus sutartimi lenkai pripažino Vilnijos klausimą esant neišspręstą, sutikdami neutralinę juostą oficialiai pavadinti administracinio linija. Ir dabar Lietuva su Lenkija oficialios sienos neturi, o turi tik-tai administracijos liniją.

VDV

— Lapkričio 8 dieną Austrijos sostinėje Vienoje drebėjo žemė. Žemės drebėjimas buvo lengvas todėl nuostolių nepadarėta.

— Austrijoje yra labai daug vokiečių, kurie nepatenkinti nacių režimu. Mat, Austrijos naciai po prijungimo tikėjosi užimti aukštas vietas vietos valdžioje, tačiau išėjo atvirkščiai — Hitleris beveik į visas aukštesnes vietas pasodino iš Vokietijos atgabentus nacių vadus.

Prancūzijos — Italijos susiartinimas.

Paskutiniu laiku Prancūzijos užsienio politika smarkiai pakrypo Romos — Berlyno link. Prancūzijos vyriausybė deda pastangas išvystyti draugiškus santykius su Italija. Į Italiją paskirtas naujas Prancūzijos ambasadorius François Poncet.

Šis paskirimas, anot laikraščių, reiškia didelį Prancūzijos norą susidraugauti su Italija. Paryžiaus dienraštis „Le Temps“ rašo, kad Europoje yra pakansantys su Italija. Į Italiją paskirtas naujas Prancūzijos ambasadorius François Poncet. Paryžiaus.

Vokietija reikalauja kolonijų.

Lapkričio 8 d. Vokietijoje buvo iškilmingai paminėta sukaktuvės nuo pirmojo nacių rūkimo 1923 m. Ta proga kancleris Hitleris pasakė didelę kalbą, kurioje iškėlė ir kolonijų klausimą. Savo kalboje Hitleris pareiškė, kad Vokietija nieko nenorinti ir nereikalaujanti iš va-

karų Europos valstybių, kaip tik gražinti kitados atimtas iš Vokietijos kolonijas Afrikoje ir Azijoje. Tarp kitko Hitleris pažymėjo, kad Vokietija ginkluojasi tik dėl to, kad visos kitos aplinkinės valstybės taip pat smarkiai ginkluojasi.

Gruodžio pradžioje įvyks prezidento rinkimai.

Pakeitus prezidento rinkimų įstatymą ir pritaikius jį naujai konstitucijai, įvyks prezidento rinkimai.

Respublikos prezidentą rinks tautos atstovai, kurie bus išrinkti kaip ir 1931 metais vietos savivaldybių. Tautos atstovų rinkimai numatomi lapkričio mėn. Savivaldybėms išrinkus tautos

atstovus — elektorius, jie bus sukviešti į Kauną, kur atskiru aktu nustatytą dieną įvyks Valstybės Prezidento rinkimai 1938 — 1945 metų kadencijai. Rinkimai numatomi gruodžio mėn. pirmomis dienomis, dar prieš Klaipėdos kr. seimelio rinkimus.

Smarkūs susirėmimai ties Ebro.

Ispanijoje vėl prasidėjo smarkūs susirėmimai prie Ebro upės Šiame fronte: vyriausybinkai ilgą laiką labai tvirtai laikėsi beveik nepajudinami. Nacionalistų pastangos pramušti Ebro frontą vis ėjo niekais. Paskuti nėmis dienomis, kaip praneša laikraščiai, sukilėliams pavyko pralaužti Ebro frontą ir užimti

apie 13 kilometrų paupio. Tas užėmimas laikomas stambiu sukilėlių laimėjimu Ebro fronte. Sukilėliai grąso užimti dar kelias naujas sritis. Vyriausybinkai iš visų pusių traukia savo karo jėgas į Ebro sritį ir stengiasi spirti prieš sukilėlių puolimus.

Iškilmingai paminėta lapkričio 10 d.

Lapkričio 10 dieną suėjo metai laiko, kai Brazilijos Respublikos Prezidentas paskelbė naują konstituciją ir įvedė naująjį režimą. Šios sukaktuvės visoje Brazilijoje buvo paminėtos su didžiausiomis iškilėmis. Visuose didesniuose miestuose įvyko

dideli kariuomenės paradai ir eisenos.

Prezidento Getulio Vargas vadovaujama Brazilija žengia didelio progreso keliu. Visose gyvenimo srityse jaučiama didelė pažanga.

Atentatas prieš Vokietijos ambasados sekretorių.

Šiomis dienomis į Vokietijos ambasadą Paryžiuje užėjo vienas lenkas, kuris pasisakė turįs labai svarbų dokumentą ir norįs pasimatyti su ambasados sekretorium Von Rath. Minėtą lenką įvedus pas sekretorių jis išsitraukė revolverį ir paleido ke-
lis šūvius. Ambasados sekretorius buvo sunkiai sužeistas, o

užpuolikas sulaikytas ir perduotas policijai. Užpuolikas pasisakė, kad jis norįs atkeršyti už žydų persekiojimą Vokietijoje. Lapkričio 9 dieną Von Rath pasimirė.

Gerbiamieji Skaitytojai!

Jau artinasi Nauji Metai, to dėl laikas pasirūpinti užsimokėti už laikraščio prenumeratą 1939 metams. Nežūrint jai, kad mūsų laikraštis šimt žymiai padidintas, jo prenumeratos kaina paliekama ta pati. Būtent: BRAZILIJOSJE metams 12\$000, pusmečiui 6\$000. Į LIETUVĄ — metams 20 milreisų, pusmečiui 10\$000. Į ARGENTINĄ — metams 3 peza, pusmečiui pusantro pezo. Į URUGVAJŲ — metams pu santro (urugvajiško) pezo. ŠIAURĖS AMERIKOJE — metams 1 doleris. Į VISAS KITAS PASAULIO ŠALIS — metams 1 doleris.

Pinigus siųsti: „LIETUVIŠ“ CAIXA POSTAL 1764 S. PAULO—BRASIL.

Visi metiniai „Lietuvio“ prenumeratoriai, užsimokėję už prenumeratą ligi Naujų Metų gaus nemokamai didelį LIETUVIŠKĄ KALENDORIŲ 1939 METAMS.

Kas užsiprenumeruos laikraštį dabar gaus jį nuo šios dienos ligi 1939 metų pabaigos.

Administracija.

Prezidento pareiškimas spaudai.

Lapkričio 9 dieną Brazilijos Respublikos prezidentas Getulio Vargas priėmė vietas ir užsienio spaudos atstovus, kuriems padarė platų pranešimą apie vyriausybės nuveiktus darbus nuo naujojo režimo įvedimo dienos iki šiam laikui.

— Įvairiose Lenkijos vietose įvyko keletas kruvinių susirėmimų tarp žydų ir lenkų. Visuomenę prieš žydus kursto daugiausia lenkų moksleiviai ir įvairūs miestų padaužos.

— Iš Londono pranešama, kad Anglijos valdžios sluoksniuose visiškai atmetas Palestinos padalinimo klausimas. Anglijos valdžia planuoja kitaip sutvarkyti žydų—arabų santykius Palestinoje.

TIK „LIETUVIŠ“ SKAITYDAMAS VISKĄ ŽINOSI.

Iš Lietuvos

Lietuvoje panaikinamas karo stovis.

Lietuvoje beveik visą nepriklausomybės laikotarpį buvo neatsauktas karo stovis. Tiesa, tą karo stovį šiaip padarė piliečiai jau buvo ir užmiršę, nes jis nesudarė niekam jokių žymesnių suvaržymų. Karo stovį galėjo pajusti tikrai įvairūs nusikaltėliai bei priešvalstybiniai galvalai, patekę į teisingumo organų rankas. Mat, karo stoviui esant už priešvalstybinį veikimą ir kai kuriuos kitus nusikaltimus smarkiau baudžiama, prietaikomi griežtesni įstatymai.

Besitęsiant karo stoviui tarp Lietuvos ir Lenkijos (nebuvo diplomatinių santykių) ir šiaip naujai atstatyti valstybei besitvarkant, karo stovis teikė kai kurios paramos krašto saugumui, tvarkai ir ramybei. Karo stoviui pakeisti buvo reikalinga iš-

leisti eilę įstatymų viešosios tvarkos ir krašto saugumo reikalais. Dabar Lietuvos valstybė visais atžvilgiais jau tiek yra susitvarkiusi, kad karo stovį galima atsaukti.

Vyriausybė jau perdavė Seimui karo stovio panaikinimo įstatymą, pavadintą nepaprastos padėties įstatymu. Juo nustatoma, kad vidaus reikalų ministras, o Klaipėdos krašte gubernatorių prižiūrės saugumo atžvilgiu spaudą, draugijas, susirinkimus, eisenas, vėliavas, piliečių kilnojimąsi ir panašiai. Šiais reikalais vidaus reikalų ministro ir gubernatoriaus parėdymai galės būti skundžiami Vyriausiam Tribunalui.

Seimui priėmus šį įstatymą, karo stovis bus atsauktas. VDV

Susirėmimas su kontrabandininkais Klaipėdoje.

Spaliu 10 d. Klaipėdoje pasienio du policininkai sulaukė išlipusių iš vokiečių laivo „Bernhard“ viena moterį ir matrosą, kurie nešė kontrabandines prekes. Bevedamas į policijos nuovadą, jūreivis Harry Krannich metėsi bėgti. Žuvų turgavietės tamsiam kampe Krannich puolė į atsivijusį policininką. Policininkas iš mažo revolverio paleido įspėjamąjį šūvį, po kurio jūreivis vėl puolė policininką, norėdamas jį nuginkluoti. Jiems besigrumiant revolveris netikė-

tai iššovė, kulka pataikė matrosui į galvą, ir jis krito vietoje negyvas.

Į įvykio vietą tuojau atvyko pasienio ir krašto policijos pareigūnai ir pradėjo tardymą. Buvo atvykę ir vokiečių konsulato atstovai. Žuvęs matrosas H. Krannich yra Vokietijos pilietis iš Hamburgo. Byla perduota Šiaulių apygardos teismui, kurio tardytojui pavesta pravesiti tardymą. VDV.

Trukdo lietuvių draugijų steigimą Vilniuje.

Sulikvidavus visas lietuviškas draugijas, Vilniaus lietuviai pradėjo bandė įvairiais prašymais ir memorandumais išgauti tų draugijų atgaivinimo teisę. Kai tas jiems nepavyko, dabar stengiasi įkurti vieną kitą naują draugiją. Štai, švenčionių lietuviai norėjo įsteigti švietimo drau-

giją vardu „Šviesa“. Atitinkamus raštus patiekė Vilniaus vadai tikslu gauti leidimą. Tačiau iš vaivados gavo pranešimą, kad „Šviesos“ draugiją neleidžiama steigti, nes jos steigėjai yra uždarytųjų draugijų buvę vairuotojai ar nariai, o todėl jų veikimas galės būti pavo-

lingas viešajam saugumui. Tačiau nė vienas iš „Šviesos“ steigėjų už priešvalstybinį veikimą ar kitus kokius nusikaltimus nebuvo bausti.

Tokį vaivados sprendimą švenčionių lietuviai apskūsią vidaus reikalų ministru Varšuvoje. VDV.

Zinios -- žinėlės iš Lietuvos.

— Šaulių Sąjunga išleido populiarinių kariškų ir liaudies dainų žodžių rinkinį „Dainuokime“. Leidinyje yra 100 dainų žodžiai.

— Kaune įsisteigė policijos vyrų choras su 100 dainininkų ir geležinkelininkų šaulių vyrų choras. Lietuvoje mažai yra vyrų chorų; daugiausia vis mišrūs chorai, kur dainuoja kartu vyrai ir moterys.

— Šiomet Lietuvoje gražus, sausas ruduo. Aukštesnių vietų ūkininkai negali įarti išdžiūvusią žemę, o dėl to kai kur vėliau įsėjami žiemkenčiai rugiai ir kviečiai.

— Šiomet Lietuvoje mažiau buvo miškų gaisrų (šiomet 153, pernai 229 gaisrai). Gaisruose išdegė apie 580 hektarų miško, ir padaryta nuostolių apie 75.000 litų sumai.

— Kauno konservatorijoje aukštąjį muzikos mokslą eina 296 studentai — 167 vyrai 129 moterys.

— Viena Austrijos kino bendrovė buvo susitarusi pagaminti lietuvišką filmą „Birutės daina“, jau buvo atlikti visi pasiruošimo darbai. Dabar vokiečiams užėmus Austriją, filmos sukimo sumanymas sutiko sunkių kliūčių.

— Kaune įsisteigė nauja draudimo bendrovė „Kooperacija“ su 750.000 litų kapitalu. Ji draus daugiausia laivus ir jūromis gyvenamas prekes. Bendrovę įkūrė lietuviškos ekonominės organizacijos.

— Kaune steigama draugija, kuri rūpinasi įamžinti lietuviško

teatro kūrėjo artisto Juozo Vaičiaus atminimą.

— Ateinančiais metais bus sušauktas pirmasis Baltijos kraštų gyvulių globos kongresas. Dėl kongreso vietos ir laiko dar nesutarta.

— Lapkričio mėn. pradžioje į Kauną iš Vilnijos atvyksianti 100 žmonių lenkų ekskursija.

— Kaune organizuojasi valdininkai, kurie nori įsigyti nuosavus butus. Jie steigis vykdyti organizuotą namų ir butų statybą.

— Rugsėjo mėnesį iš Lietuvos emigravo 104 žmonės, daugiausia žydai į Palestiną.

— Buv. teisingumo ministras Stasys Šilingas ilgesnį laiką sirgo. Dabar jo sveikata taisosi. Jam būsimi paskirta pensija, ir jis į politinį darbą nežadąs grįžti.

— Buvo abejota, ar pavyks laiku gauti įrengimus cukraus fabrikui, kad galėtų gaminti ir gabalinį cukrų. Čekų Škodos firma pranešė, kad užsakytieji įrengimai jau pagaminti ir laiku bus pristatyti į Lietuvą.

— Vokietija šiomet žada supirkti visas žąsis, kiek Lietuva jų turės užsieniui parduoti. „Maisto“ bendrovė jau pradėjo žąsų supirkinėjimą ir jų eksportą į Vokietiją.

— Lapkričio mėn. 24—27 dienomis Kaune šaukiamas Lietuvos inžinierių ir architektų suvažiavimas. Be kita ko, suvažiavime pirmą kartą bus rodoma filma apie Lietuvos architektūros ir technikos pažangą.

— Į Kauną atvyko lenkų miškininkystės atstovai tartis miško plukdymo reikalais. Lenkai ateinančią vasarą nori Nemunu plukdyti mišką į Klaipėdą.

— Kauno politiniuose sluogsnuose paneigti užsienio spaudoje paskleistieji gandai, kad Vokietija pasiūlysi Lietuvai nepuolimo sutartį 15 metų.

VDV.

Lietuva tarp konfliktų atveju bus neutrali.

Užsienių reikalų min. St. Lazoraitis priėmė Kauno spaudos atstovus. Ministeris nušvietė spaudos atstovams dabartinius spaudos uždavinius, išeinant iš tarptautinės padėties ir Lietuvos nusistatymo, kurio esmė yra neutralumas tarptautinių konfliktų ir gerų santykių palaikymas su visais kaimynais.

Pašalpos nepriklausomybės kovų didvyrių giminėms.

Ministrų Taryba patenkino nepriklausomybės kovų didvyrių karininko Juozapavičiaus sesers Babušienės prašymą nubraukti 1.000 Lt. skolos, kuri savo laiku buvo užtraukta ūkio reikalams. Be to, Ministrų Taryba nutarė suteikti 1.000 Lt. pašalpą pirmo žuvusio kareivio Lukšio motinai Lukšienei, kuri irgi buvo įteikusi Tarybai atitinkamą prašymą.

Keičiamas varžytinių įstatymas.

Ministrų taryba priėmė seimui civilinės teisėnos įstatymo pakeitimą, pagal kurį nustatomas gautų iš varžytinių pinigų padalinimas. Nustatoma pirmoje eilėje apmokėti vykdymo išlaidos, antroje — nesumokėti mokesčiai ir ipotekinės skolos, trečioje — algos darbininkams ir tarnautojams už visus metus ir toliau visos kitos skolos.

Nuo nelaimingų atsitikimų bus draudžiami ūkininkai.

Seimo išrinktoji komisija apsvaistys žemės ūkio darbininkų draudimo nuo nelaimingų atsitikimų įstatymo projektą, priėmu si išvadą, kad nuo nelaimingų atsitikimų reikia drausti ne tik žemės ūkio darbininkus ir smulkesnius ūkio savininkus, bet ir stambiuosius ūkininkus.

Tačiau stambiesiems ūkininkams, kurie turi 40-50 ha žemės ir yra nukentėję nuo nelaimingų atsitikimų, tebus duodama tik nemokamai gydymas, vaistai, tvarstomoji medžiaga.

Alex Munthe.

Daktaras iš San Michele.

(Fragmentas iš knygos „San Michele Knyga“)

(Taša iš 45 nr.)
P A C I E N T A I.

Jis išbuvęs visą naktį prie savo bičulio, kuris visą laiką vaikštinėjęs kersai ir išilgai po kambarį, didelio susijaudinimo apimtas, ir tik prieš valandą užmigęs savo krėslė. Rusas buvęs išėjęs į savo paties kambarį nusiprausti ir grįžęs rado studijos duris iš vidaus užrakintas.

— Klausykite, — tarė jis, — lyg norėdamas pasiteisinti, kad nepaklausė mano patarimo nepalikti nė sekundės savo bičulio: — jau viskas gerai! jis tebėgia, ar girdite, kaip jis knarkia?

— Padėkite man išlaužti du-

ris, — sušukau aš, — tai ne knarkimas, o stertorinis kvėpavimas...

Durys pasidavė, ir mudu įšokome į studiją. Jis gulėjo ant sofos ir sunkiai alsavo; rankoje dar tebelaikė revolverį, kuriuo buvo paleidęs sau kulka į akį. Jį nunešėme į mano karietą ir kiek tik arkliai įkabino lėkėme į Beaujon ligoninę, kur jį profesorius Labbė tučtuojau operavo; Revorvelis, su kuriuo jis šovėsi, buvo mažesnio kalibro, už tą, kurį nuo jo buvau atėmęs; kulka išėmė. Kai išėjau, jis dar turėjo sąmonę. Tą patį vakarą gavau nuo daktaro Roux pranešimą, kad autopsijos rezultatas esąs negatyvus: šuo nebuvo pasiutęs. Tučtuojau nulė-

kiau į Beaujoną, norvegas kliebėjo; prognozė pessimą, tarė didysis chirurgas. Trečią dieną pasirodė smegenų uždegimas. Jis nemirė; po mėnesio išėjo iš ligoninės aklas. Paskutinė mano apie jį žinia buvo ta, kad jis esąs pamišėlių namuose Norvegijoje.

Šioje liūdnoje istorijoje mano vaidmuo nebuvo deramoje aukštumoje. Dariau, ką galėjau, bet to buvo maža. Jei visa tai būtų atsitikę po dviejų metų, tas vyras nebūtų nusizudęs. Būčiau buvęs tvirtesnis, būčiau mokėjęs suvaldyti jo baimę, kaip vėliau man daug kartų buvo atsitikę sustabdyti ranką, kuri laikė sagniauzn revorvelį, apimta gyvenimo baimės.

Ar antivivisekcionistai kada supras, jog, reikalaudami visiška uždrausti bandymus su gyvuliais, jie reikalauja negalimo daikto? Pasteuro vakcina nuo

pasitimo iki minimumo sumažino šios baisios ligos mirtinumą o Behringo ir Roux antidifterterinis serumas kasmet išgelbsti daugiau kaip šimtui tūkstančių vaikų gyvybių. Ar tų dviejų pavyzdžių nepakanka geros valios gyvulių bičiuliams įtikinti, jog naujų pasaulių atradėjai, kaip Pasteuras, ar priemonių nuo iki tol nepagydomų ligų išradėjai, kaip Kochas, Ehrlichas ir Behringas, turi turėti laisvą kelią savo tyrimams ir nebūti varžomiems jokių uždraudimų ir pašalinių įsikišimų. Be ko kita, tie, kuriems galima duoti visiška laisvę, yra tokie negausūs, kad juos galima suskaičiuoti ant pirštų: Kitiems, be jokios abejonės, reikia nustatyti griežtas taisykles, apribojimus, gal būt, net visiška uždrausti. Bet aš einu toliau: vienas iš galiausiai argumentų prieš daugumą su gyvais gyvuliais ban-

dymų yra tas kad jų praktinė nauda esanti labai menka dėl to fakto, kad tarp žmogaus kūno ir gyvulio kūno esąs pagrin dinis patologinis ir fiziologinis skirtumas. Bet kodėl tie bandymai turėtų apsiriboti gyvuliais? Kodėl jų nebūtų galima taip daruoti su gyvais žmonėmis? Kodėl nepasiūlyt nusikaltėliams, nepataisomiems piktadariams, pasmerktiems eikvoti savo gyvenimo liktį kalėjime, nenaudintiems, o dažnai pavojingiems kitiems ir sau patiems, kodėl nepasiūlyti tiems įstatymo lauzytojams nusikaltėliams recidivistams sumažinti jų bausmę, jei jie sutiktų duoti savo gyvūnų kūnų tam tikriems bandymams žmonijos gerovei?

Jei teisejas, prieš užsidėdamas savo juoda kepuraitę, turėtų galią pasiūlyti gaivažudžiams pasirinkti ešafotą ar tiek ir tiek metų sunkiųjų darbų kalėjimo. (B. d.)

Europos įvykiai ir Klaipėda.

Kancleris Hitleris pareiškė, kad šie metai Vokietijos istorijoje yra dideli metai. Toks pasakymas yra visai pagrįstas svarbiais įvykiais. Šiomet Vokietija prisijungė visą Austriją su 6.500.000 gyventojų ir paėmė iš Čekoslovakijos sudėtą kraštą su 3.500.000 gyventojų. Taigi Vokietija įsiterpė į savo valstybę apie dešimt milijonų vokiečių ir gavo didelius plotus, pramonę ir gamtos turtais, reikšmingos žemės. Svarbiausia, Vokietija šito viso pasiekė be jokio karo, o vien griežtais reikalavimais. Suprantama, šitokie nepaprasti reiškiniai sukėlė daug nerimo ir susirūpinimo kaimynėse valstybėse, į kurias Vokietija dar gali pareikšti teritorinių pretenzijų. Tačiau neseniai pasakytoje kalboje kancleris Hitleris, visos vokiečių tautos vardu pareiškė, kad Vokietija, atsiėmusi sudėtą kraštą, daugiau jokių teritorinių reikalavimų Europoje neturės. Vieną yra linkę šitokių pareiškimu pasitikėti, kiti jo nuosirdumu abejoja. Vokietijoje viešai išplatintam vokiškų žemių žemėlapyje yra nužymėta, kiek kur užsieniuose gyvena vokiečių: nuo Klaipėdos krašto iki Šveicarijos, nuo Lenkijos iki Prancūzijos, Belgijos ir Danijos vis nužymėti už Vokietijos sienų vokiečių gyvenami žemių plotai. Čia netenka kalbėti, kiek tas žemėlapis yra tikslus, bet reikia pripažinti, kad tikrai visose kaimynėse valstybėse galima rasti mažesnius ar didesnius skaičius vokiečių gyventojų.

Daugiausia po karo prijungtų vokiečių dabar turi Lenkija — apie 1.200.000 žmonių. Mažesni skaičiai vokiečių yra Prancūzijos rytuose, Belgijoje ir Danijoje. Apie trečdalią Šveicarijos gyventojų sudaro vokiečiai. Nors Šveicarijoje gyvena italai prancūzai ir vokiečiai, bet jie laiko save šveicareičiais, ir nei į vieną kaimyninę valstybę neįeina traukimo. Mažiausią vokiečių turi Lietuva; patys vokiečiai jų čia priskaičiuoja iki 90.000. Bet reikia atminti, kad čia priskaito ir suvokietintus klaipėdiškius lietuvius, net dabar namie kalbančius lietuviškai.

Vokietija tačiau negali manyti, kad kitur ji galėtų laimėti taip, kaip laimėjo Čekoslovakijoje ar Austrijoje. Kitur tektų su kaimynais rimčiau susinokti, o gal ir susipešti. Kitaip sakant, Vokietija turėtų susipykti su visais savo kaimynais, pirmiausia su lenkais. O tai reikštų, kad Lenkija būtų verčiama artintis su Sovietų Rusija, Belgija, Danija ir Lietuva turi nedaug vokiečių ir jų gyvenamos sritys nėra reikšmingos Vokietijai. Apie atsiėmimą be karo vokiškų sričių iš Prancūzijos negali būti ir kalbos.

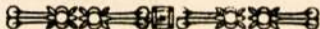
Pagaliją, visose kaimynėse valstybėse vokiečių skaičiai nėra jau taip žymūs. Iš visų kaimynų Vokietija vos galėtų surinkti apie porą milijonų vokiečių. Toks skaičius beveik aštuoniasdešimties milijonų gyventojų valstybei yra tikrai nežymus. Dar reikia pasakyti, kad tam tikro skaičiaus vokiečių buvimas kaimynėse valstybėse Vokietijai yra labai naudingas,

nes jis padeda čia Reichui plėsti ekonominius, kultūrinius ir politinius santykius. Taigi atrodo, kad Vokietijai tikrai nėra rimto reikalo ir gerų sąlygų reikšti savo kaimyninėms valstybėms bet kokių naujų teritorinių reikalavimų. Šitaip samprotaujant, darosi įtikėtinas kanclerio Hitlerio iškilmingas pareiškimas, kad atsiėmusi sudėtus, Vokietija Europoje daugiau neturi jokių teritorinių reikalavimų. Suprantama, vien tokiu pareiškimu negalima ramintis. Lietuva turi rūpintis ir rūpinasi tikresnių priemonių savo sienų ir žemių apsaugai. Apie jas čia nekalbėsime.

Nežinia, kaip ateityje plėtosis Europos valstybių politika. Tačiau dabartinėmis aplinkybėmis Lietuvai dėl Klaipėdos pavojaus

Vokietijos dvišale sutartimi, Vokietija patvirtino dabartinius Lietuvos — Vokietijos rubežius, ir tokiu būdu Klaipėdos kraštą pripažino Lietuvai. Taigi ir tvirtais tarptautiniais dokumentais Klaipėdos kraštas yra patikrintas Lietuvai. Ir iš šios pusės Lietuvai dėl Klaipėdos jokių pavojų ir priekaištų nėra.

VDV

PINIGŲ PERSIUNTIMAS Į EUROPA.

Persiunčiame pinigus į Europą doleriais, svarais, frankais ir t. t. bet į kurį Europos miestą paštu („colis Postaux“). Taip pat persiunčiame mažus siuntinius, rūbus, vertybes ir kt. į visas pasaulio šalis. Informacijos:

„BRASILMAR“ Praça do Coreio, 38 sob. Tel. 4-1297.

Lietuvos kareiviai kiekvieną pavasarį padaro daug gražių inkilėlių varnėnams /špokams/ ir juos savo kareivinių rajone įkelia į medžius. Čia matome tokia grupę su savo padirbtais inkilėliais.

nėra pastebėti, kad Hitlerio pareiškimas pusėtinais apramino ir klaipėdiečius vokietininkus. O rimtesnieji vokiečiai bendrai nerodo palinkimo tolintis, kad Klaipėdos krašto gerovė tegalima Lietuvos valstybės ribose.

Kai kur tenka nugirsti /užsienio spaudoje/, kad Lietuva jėga atplėšusi Klaipėdos kraštą nuo Vokietijos. Mes turime visur protestuoti ir nurodyti, kad tai netiesa. Klaipėdos kraštas buvo atskirtas nuo Vokietijos pagal Versalės taikos sutartį; Versalio vokiečiams buvo paaiškinta, kad tas kraštas nuo amžių yra lietuviškas ir kad Klaipėda yra vienintelis Lietuvos išėjimas į jūrą. Kol paaiškės Lietuvos valstybinis susitvarkymas bei likimas, Klaipėdos kraštą valdė, santarvininkų vardu, prancūzai. Kai prancūzai ir lenkai pradėjo stengtis padaryti iš Klaipėdos krašto jų globojamą neva laisvą valstybę, tada 1923 m. sausio 10 — 15 d. įvyko Klaipėdos sukilimas. Sukilėliai kovojo ir nugalėjo Klaipėdos krašto laikinus valdytojus prancūzus, užėmė visą kraštą, miestą ir uostą, ir pareikalavo prisijungimo prie Lietuvos. Po to santarvininkės valstybės /Anglija, Prancūzija, Italija ir Japonija/ perdavė Klaipėdos kraštą, miestą ir uostą Lietuvai, pagal vadinamą Klaipėdos konvenciją.

Tačiau Lietuva, tuo dar nesitenkino. Kadangi ilgą laiką Klaipėdos kraštas priklausė Vokietijai, tai Lietuva pasirūpino gauti Vokietijos geravalikišką nuo Klaipėdos atsakymą. Ir tai buvo padaryta. 1928 metų Lietuvos —

Pusmetis Lietuvos-Lenkijos santykiams.

„Mūsų VI'nias“ įdėjo Viktoro Biržiškos įdomų straipsnį, kuria me piešiama Lietuvos-Lenkijos santykių nykus vaizdas. Jame tarp kitko skaitome:

„Ir pasipylė, kaip iš gausybės rago, visokių mažų ir dar mažesnių sutarčių antplūdis! Čia ir Augustavo sutartis, ir geležinkeliais susisiekimo sutartis ir miškų plukdymo Nemunu konvencija, ir... vos neparasiau prekybos sutartis; tačiau pastaroji virto tik lenkų svajone, nes, kaip ir galima buvo laukti, Lenkijos ir Lietuvos valstybės, eksportuojančios tas pačias prekes, daugiausia žemės ir pieno ūkio produktus, vargiai galės rasti prekybinio balanso tokias apykaitos prekes, kurių kita valstybė stokoja, o ne pati išveža.

Tiesa, lenkai norėjo iš karto išrutulioti savo prekybinį balansą su Lietuva ligi 20 milijonų litų jau pirmais metais, paskandinę Lietuvos rinką savo manufaktūroje ir už tat beveik nieko iš Lietuvos neišveždami (puiki prekybinė kombinacija!) Tuo tarpu Lietuva turi prekybinę sutartį su Anglija, vieną didžiausių Lietuvos bekonų ir sviesto pirkėjų, ir kompensacijos pagrindais perka Anglijos pirmosios rūšies anglį, geležį ir manufaktūrą, su kuria negali lygintis Ložės išdirbiniai. Vadinasi, ir čia ultimatumo pasekmės gali būti naudingos vien Lenkam, o Lie-

tuvai tik žalingos. Daug buvo žadėta iš lenkų pusės miško Nemunu plukdyti, savo laiku dėl to buvo ir nemažai jų pritriukšmauta Tautų Sąjungoj ir net Haagos Tribunole, o tikrovėje pasirodė, kad to pagarsėjusio miško (ir tai kokios kilmės!) šie met Nemuno vandenyse niekas nematė! Traukiniai jau tarp Kauno ir Varšuvos vaikščioja pagal geležinkelių tvarkraštį, tačiau jais, be svečių iš Lietuvos ir atstovybių personalo, mažai kas iš lietuvių naudojasi. Pagal sutartį, geležinkeliečių brigada, lydinti traukinius, gali laukti pamainos ir nakvoti Lentvary; tad paskutiniu metu lenkai parodė tiek geros valios mūsiškių atžvilgiu, kad net... leido jiems Lentvary laisvai vaikščioti miestely, ką pirma uždrausdavo. Oro susisiekimo linijos tarp Varšuvos ir Kauno atidarymas ir jos pratęsimas į Baltijos valstybes ne tik davė progos Konrado kavinėje Kaune stebėti auksu blizgančias lenkų lakūnų uniformas, bet, kas svarbiausia, sutrumpino skrajojančiam olandui kelią vizituoti Skandinavijos ir ypač Baltijos valstybes, įtikinant jas, nors ir bergždžiai, sudaryti darnų Baltijos valstybių koncertą—sąjungą Lenkijos globoje ir Lenkijai diriguojant. Tačiau Baltijos mūsų kaimynai nepasidavė gražiems vyliams ir bevelijai tvarkytis be svetimų globos. Tad ir čia ultimatumas

Puikiausios Kalėdų dovanos rūkytojams, kurias skiria Fabrikas „Sudan“

Tarp 8.000 (aštuonių tūkstančių!!!) premijų, kurias pasikirė cigarečių fabrikas „Sudan“ rūkytojams Kalėdų šventėms, lapkričio 16 d. skelbiamas naujas 2000 vertingų premijų sąrašas:

ČIA PAŽYMIME SVARBESNES PREMIJAS:
10 peilių ir šakučių rinkinių iš 48 st. Franzos fabriko.
10 Čekių po 500\$000 (penkis simtus mlr.)
30 Gražių šveicariškų laikrodžių 15 rub.
10 Čekių po 200\$000 (du simtu mlreisų)
50 Čekių po 50\$000 (penkiasdešimt mlreisų)

ir daugybė įvairiausių kitokių daiktų. Pradėkite ir Jūs rūkyti visų rūkytojų pripažintas cigaretes

FULGOR
ASPASIA LEONIDAS
OCEANIA

Fabrica de Cigarros „Sudan“

São Paulo.

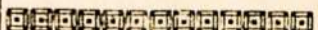
galėjo būti tik Lenkijai naudin gas; gerai, kad visas šis triukšmas kaštavo mums tik vienų pusryčių Kauno aerodrome ir nieku rimtesniu nepasibaigė!

„Pagaliau, balansuojant Lietuvos—Lenkijos santykius po ultimatumo, tenka iškelti ir svarbiausia pozicija — Vilniaus krašto likimas. Palikti p. p. Bocianskių ir Klopotovskių global, Vilniaus krašto lietuviai, be išdaužytų Vilniaus lietuvių organizacijų ir Vytauto Didžiojo gimnazijos būstinių langų, kitų apčiuopiamųjų ultimatumo, padiktuotų lenkų „geros širdies“, pasekmių nepatyrė! Lietuviškosios mokyklos ir visokeriopos lietuviškos organizacijos kultūrinio ir ūkiškojo pobūdžio, po seno vėje lieka uždarytos ir likviduojamos uolių kuratorių taip, kad kartais net nepakanka pinigų jų algoms apmokėti; Vytauto Didžiojo vienintelė lietuvių gimnazija Vilniuje negauna teisių, nes a not Varšuvos švietimo ministro, tatau priklauso ne nuo jo, bet... nuo Lenkijos užsienio reikalų ministro. Net Lietuvių Mokslo Draugijos, kurios nedrįso liesti net rusų caro valdžia, visas tur tas ir lietuvių aukų ir triušo sudarytas kultūrinis lobis lieka konfiskuotas! Bergždžiai būtų čia kartoti visi tie taip plačiai žinomi skaudūs faktai iš Vilniaus lietuvių gyvenimo, kurie prisidengiant retorsijomis dėl tarimo lenkų persekiojimo Laisvoje Lietuvoje, kurio nebuvimu turėjo geros progos įsitikinti tie blaivūs lenkai žurnalistai ir šiaip Lenkijos piliečiai, kurie taip gausiai viešėjo šiemet vasarą Laisvoje Lietuvoje, tie faktai, kurie tamsiomis dienomis tepa lenkų viešpatavimo Vilniaus krašte pokarinės istorijos puslapius! Viskas liko, kaip buvę prieš ultimatumą!“

VDV

VISI SKAITO TIK SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA PIETŲ AMERIKOS LAIKRAŠTĮ „LIETUVIS“

Vietos lietuvių gyvenimas.

PROGRESUOJA SPAUSTUVĖ „BALTICA“

Prieš pusmetį laiko A. Bumbelis įsteigė mažą spaustuvėlę, kurioje dirbo įvairius smulkius spaudos darbus. A. Bumblio energijos ir pasiryžimo dėka jo spaustuvė „Baltica“ nuolat progresuoja. „Baltica“ neseniai įsigijo naują minervinę spausdinamą mašiną ir kitų spaustuvės įrankių. Dabar „Baltica“ atlieka ir stambesnius spaudos darbus.

Tenka pažymėti, kad spaustuvė „Baltica“ spaudos darbus atlieka gražiai ir labai prieinamomis kainomis.

Reikia tik džiaugtis, kad lietuvių įmonės progresuoja.

K-as.

ORGANIZACINIAI KURSAI.

Praeitam „Lietuvio“ numery buvo iškelta mintis organizuoti lietuvių organizacinius ir spaudos kursus. Tai labai sveikinti na mintis. Tokie kursai mūsų kolonijoje būtų visai naujas dalykas, tačiau jie tikrai atneštų labai daug naudos mūsų organizacijoms ir spaudai. Man atrodo, kad ypatingai būtų reikalingi spaudos kursai. Atsiradus naujų spaudos darbininkų-korespondentų žymiai palengvėtų redaktorių ir artimesniųjų laikraščių bendradarbių darbas.

Dėl šių kursų turėtų susitarti visų lietuviškųjų organizacijų vadovybės ir tokius kursus neatidėliojant suorganizuoti.

J. Š-ys.

SUMAZĖJO PEŠTYNĖS.

Seniau S. Paulo Mokos rajonas buvo plačiai pagarsėjęs lietuvių ir kitų svetimtaučių nuolatinių peštynėmis, kurios kartais labai liūdnai baigdavosi. Paskutiniaisiais metais Mokos rajone lietuvių peštynės ne tik žymiai sumažėjo, bet beveik visai išnyko. Senieji pagarsėję peštukai kažkur dingę, išvažinėję, o naujų, ačiū Dievui, neatsirandą.

Kaimynas.

LEIDŽIA EILĖRAŠČIŲ KNYGĄ.

Vilniaus krašto jaunas lietuvių poetas, Kostas Činčikas, kuris dabar gyvena S. Pauly, paruošė spaudai savo eilėraščių knygą „Velniai Rojuje“. Knyga jau atiduota spausdinti spaustuvei „Baltica“ ir išeis iš spaudos dar gruodžio mėnesį.

K-as.

RIO DE JANEIRO TRŪKSTA LIETUVAIČIŲ.

Gal niekur nėra taip mažai (proporcingai imant) lietuvių kaip Rio de Janeiro. Čia „Vilnės“ s-ga kartą nuo karto su ruošia vakarą, į kurį suvažiuoja nemaža lietuvių, bet... beveik visi vyrai. Moterų tik trečdalis arba ketvirtadalis visų svečių. Ir tai beveik visos vedusios, kurios į vakarą ateina su savo vyrais. Lietuvių nevedusių visame mieste yra gal tik vos kelio lika ir tų daugumas lietuvių vengia, draugauja su svetimtaučiais ir lietuvių tarpe beveik nesirodo.

Rio de Janeiro lietuvių vaikai jaučia didelį lietuvių

merginų „badą“ ir daugeliui iš jų teks likti senberniais.

Senbernis.

„LIETUVIS“ IŠLEIS ANKIETA.

Prieš Naujus Metus „Lietuvis“ išleis savo skaitytojams anketą, į kurią visi skaitytojai bus prašomi atsakyti ir duoti savo pastabas bei pageidavimus dėl laikraščio turinio, išvaizdos, sutvarkymo ir t.t. „Lietuvio“ redakcija ir leidėjai nori 1939 metams laikraštį dar daugiau pagerinti, pajavairinti ir patobulinti, kad jis galėtų patenkinti skaitytojų reikalavimus.

SVEIKATOS SKYBIUS.

Jau buvo skelbta, kad „Lietuvyje“ bus įvestas specialus sveikatos skyrius. Sveikatos skyrius bus dedamas vieną kartą per

metus, kad čia apsigyventų daugiau lietuvių. Dabar Rio de Janeiro lietuvių priskaitoma apie tūkstantį, tačiau jie taip išsimėtę, kad juos sunku besutikti.

Amatininkas.

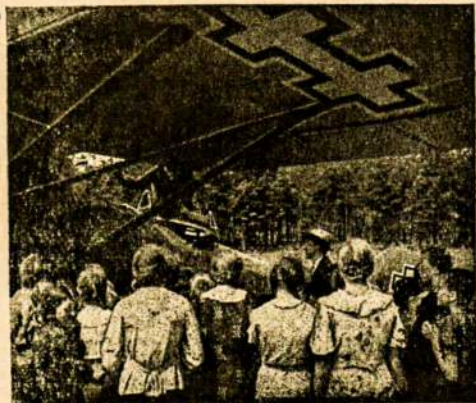
VAKARAS PARQUE DAS NAÇÕES.

Parque das Nações lietuviams vėl turės progos prieš Adventą linksmai praleisti laiką ruošiamame Maironio Liet. Pradž. Mokyklos ir Sp. S-gos „Lithuania“ skyriaus jėgomis. Programoje numatyta „Žuvau dėl Tėvynės“ drama, iš lietuvių persekiojimo laikų ir linksma komedija „Namu Židiny“ pastatyti. Be to, šokiai, žaidimai, skrajojantis paštas ligi pat ryto.

Report.

MOTERŲ DRAUGIJOS VAKARAS.

Šį šeštadienį Lietuvių Moterų Draugija rengia vakarą São Ca

Lietuvos pradžios mokyklos mokinių ekskursija apžiūri lietuvišką karo lėktuvą.

mėnesį. Pirmas sveikatos skyrius bus įdėtas lapkričio pabaigoje ir toliau bus dedamas kiekvieno mėnesio pabaigoje. Sveikatos skyrius užims visą vieną puslapį. Sveikatos skyrių vesti ir tvarkyti nemokamai pasižadėjo Dr. Borisas Šipiakovas.

RIO DE JANEIRO YRA DAUG DARBO AMATININKAMS.

Rio de Janeiro mieste yra daug darbo įvairiems amatininkams ir specialistams. Ypatingai didelis poreikis yra stalių, siūvėjų ir batišūvių. Amatininkai Rio de Janeiro uždirba nuo 20 ligi 30 milreisu į dieną. Tokį atlyginimą gauna geri savo specialybės žinovai. Amatininkai su mažesne praktika uždirba truputį mažiau, bet bendrai imant įvairių amatininkų uždarbis Rio de Janeiro yra neblogas. Visa nelaimė tame, kad čia, ypač atėjus vasarai, labai karštas ir drėgnas klimatas, todėl ne visi lietuviams gali jį lengvai pakelti.

Jei Rio de Janeiro mieste būtų europiečiams lengviau pakeliamas klimatas, tai reikia tikė-

etane, Lazio salėje. Bus suvaidintas lietuviams gerai žinomas S. Čiurlionienės veikalas „Kuprotas Oželis“.

Tenka pažymėti, kad Moterų D-ja nors ir retai vakarus rengia, tačiau tos draugijos vakarai visada pasižymėjo gražia tvarka ir lietuviška dvasia.

SVARBUS PRANEŠIMAS SKAITUTOJAMS.

„Lietuvio“ administracija praneša, kad visi nauji skaitytojai, kurie dabar užsisakys laikraštį čia vietoje ar į užsienį, gaus jį už tą pačią prenumeratą kainą, nuo dabar ligi 1939 metų pabaigos. Taigi, dabar užsimokėjęs už prenumeratą skaitytojas gaus veltui laikraštį per šiuos metus lapkričio ir gruodžio mėnesius. Kviečiame pasinaudoti proga. Gerb. Skaitytojai! Užsakykite dabar „Lietuvį“ savo giminiams bei draugams Lietuvoje ir kitur užsienyje.

VISI METINIAI „LIETUVIO“ PRENUMERATORIAI. UŽSIMOKĖJĘ UŽ PRENUMERATĄ LIGI NAUJŲ METŲ. GAUS NEMOKAMAI DIDELĮ IR GRAŽŲ KALENDORIŲ 1939 METAMS.

BOMRETIREČIAI — PARKIEČIAI 200 : 160, 144 : 150, 100 : 56, 60 : 43.

Paskutiniu metu visuose Sp. s-gos „Lithuania“ skyriuose eina gyvas būsimam stalo teniso turnyrui pasiruošimas. Žaidėjai kiekvieną dieną uoliai lanko si ir smarkiai treniruojasi. Dažnai vyksta ir tarpklubinės rungtynės. Praeitą šeštadienį bomretriečiai buvo nuvykę į Parque das Nações, kur su vietos skyriumi turėjo rengimo pobūdžio rungtynes. Neseniai įsikūrusio Parque das Nações skyriaus žaidėjai norėjo išmėginti jėgas su seniu ir stipriu Bom Retiro skyriumi. Lošimas buvo gyvas ir įdomus, nes parkiečiai pasirodė ne taip jau silpni — jų antrajai komandai pavyko net ir laimėti 150 : 144 pasekme. Kai kurie žaidėjai, jų tarpe ir „šiaulietis“, yra visai neblogi. Kituose susitikimuose laimėtojai išėjo bomretriečiai: jų pirmoji komanda laimėjo 200 : 160, trečioji — 100 : 56 ir dvejetas (duplo) 60 : 43. Kiek teko girdėti, parkiečiai revanšo rungtynėms nori atvykti į Bom Retiro skyriaus patalpas.

St. Či.

ANGLAI PASKYRĖ LIETUVOS FUTBOLININKAMS TAURĖ.

Anglų firma, kuri Lietuvoje statys radio stotį padovanojo Lietuvos futbolininkams taurę. Šioje taurėje bus išgraviruota lietuviško vyčio atvaizdas ir taurės statutas. Nuosavybėn taurę atiteks tam klubui, kuris laimės Lietuvos futbolo meisterio vardą tris kartus iš eilės ar penkis kartus be eilės.

EUROPOS FUTBOLAS.

Žymiausias šveicarų sporto laikraštis „Cūricho sportas“, nagrinėdamas Europos futbolo paskelbė lentelę, iš kurios matyti dabartinis valstybių futbolo pajėgumas. Į šią lentelę neįtraukta Anglija (tam tikrais savo sumetimais nedalyvaujanti Europos bendrose varžybose), Rusija (neįeinanti į FIFA) ir Ispanija (dėl dabartinio nenormalaus stovio). Visos valstybės suskirstytos A ir B klasėmis. A klasėje — 1. Italija, 2. Vengrija, 3. Šveicarija, 4. Čekoslovakija, 5. Vokietija, 6. Portugalija, 7. Norvegija, 8. Prancūzija, 9. Olandija, 10. Belgija. B klasėje — 1. Lenkija, 2. Švedija, 3. Jugoslavija, 4. Danija, 5. Rumunija, 6. Latvija, 7. LIETUVA, 8. Estija, 9. Bulgarija, 10. Suomija, 11. Luksenburgas, 12. Graikija, 13. Turkija.

GARSIOJI VOKIEČIŲ REKORDISTĖ — VYRAS.

Europos lengvosios atletikos pirmenybėse Vienoje vokiečių lengvaatletė Dora Ratjen pastatė naują pasaulio rekordą šokime į aukštį. Ji persoko 1,70 m. Tai fantastiškas rezultatas, kuris nustebino ne tik pasaulio sporto sferas, bet ir pačius sportininkus. Kaip ten nebūtų, bet materialiai tokį aukštį persokti vis tik yra kas tai nepaprasta.

Nepatikėjo šiam naujam rekordui ir vokiečių lengvosios atletikos vadovybė, kuri prieš tvirtindama šį rekordą panoro iširti Doros Ratjen moteriškumą. Ir koks buvo visų nustebimas, kai paaiškėjo, kad naujojo pasaulio rekordo savininkė yra ne moteris, bet vyras. Todėl ir naujai pastatytas jos rekordas buvo neužskaitytas Senasis moterų šokimo į aukštį pasaulio rekordas liko senoms jų savininkėms — amerikietėms Didrikson ir Šilei, kurios yra persokusios po 1,65 m.

PASAULIO LENGVOJI ATLETIKA.

200 metrų bėgimas.

Valstybių rekordai: Lietuva — Švarplaitis 22,3 sek.; Brazilija — Aluizio 21,7; Argentina — Lutti 21,4; Bolivija — Gutierrez 22,8; Čilė — Salinas 21,7; Perū — Valgas 22,0; Urugvajus — Felito 22,1; Vokietija — Koering 20,9; Belgija — Brochart 22,0; Danija — Christeussen 21,9; Ispanija — Arevaio 22,7; USA — Owens 20,3; Estija — Toomslau 21,9; Suomija — Temisto 21,6; Graikija — Franguodis 21,6; Olandija — Berger 21,3; Vengrija — Kovacs 21,0; Italija — Toetti 21,4; Japonija — Yoshioka 21,2; Luxemburgas — Krombach 22,8; Norvegija — Anderseo 21,6; Lenkija — Trojanowski 22,0; Švedija — Straudberg 21,5; Šveicarija — Haeini 21,2; Čekoslovakija — Engel 21,8; pasaulinis — Owens (USA) 20,3.

Pasaulinių rekordų istorija: 1904 m. — Hahn (USA) 21,6 sek; 1921 m. — Paddock (USA) 21,2; 1921 m. — Paddock 20,8; 1926 m. — Locke (USA) 20,6; 1936 m. — Owens (USA) 20,3 sek. Olimpijadų laimėtojai: 1900 m. — Tewkesbury (USA) 22,2; 1904 m. — Hahn (USA) 21,9; 1908 m. — Kerr 22,4; 1912 m. — Craig (USA) 21,7; 1920 m. — Woodrig (USA) 22,0; 1924 m. — Schole (USA) 21,6; 1928 m. — Williams (Kanad.) 21,8; 1932 m. — Tolan /USA/ 21,2; 1936 m. — Owens /USA/ 20,7.

— Bom Retiro stalo tenisiniai š. m. lapkričio 9 d. turėjo rungtynes su vienu stipriausiu S. Paulo klubu — „C. Casa dos 40“. Bomretriečiai žaidė neblogai ir pralaimėjo nežymiais rezultatais: pirmoji komanda — 200 : 142, antroji — 150 : 135 ir trečioji 100 : 94.

KAS TURITE ĮRISIMUI KNYGŲ

kreipkitės pas Kostantą Činčiką rua Taquary, 92 (Mokoje). Knygų įrišimo specialistas. Atlieka darbą greitai, sąžiningai ir daug pigiau negu kitur.

SKATYK IR PLATINK „LIETUVI“

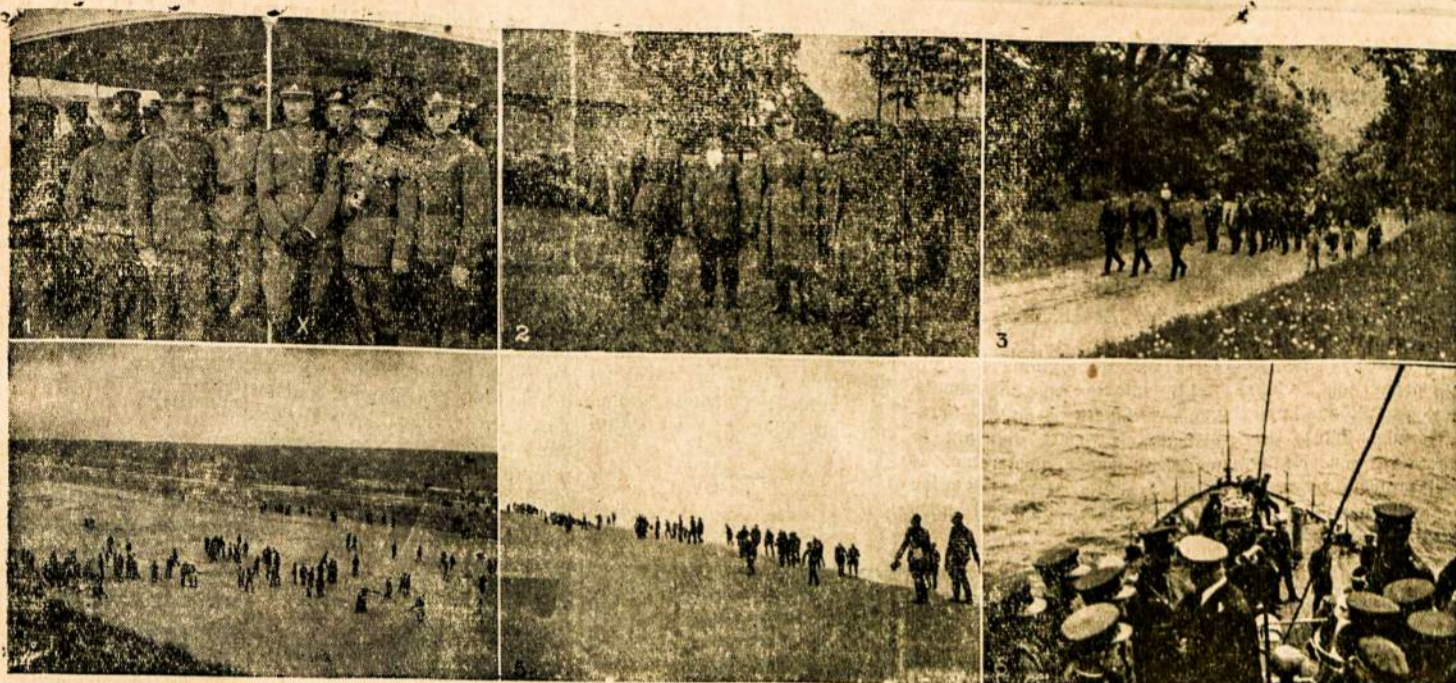

Norėdami apsaugoti savo akių sveikata nešiokite AKINIUS

Moderniški akiniai

Pigiausiomis kainomis gaunami pas diplomuotą optica FOTOPAN Avenida São João, 340

Lietuviams, atėjusiems su sūno skelbimu duodame specialią 10% nuolaidą. Taip pat turime didelį foto aparatų pasirinkimą. Ir viskas fotografijai.

Vaidai iš Lietuvos karių ekskursijos į pajurį. Vadovaujant majr. S. Narušiu.

Svarbus pranešimas skaitytojams.

Per «Lietuvio» administraciją galima užsisakyti įvairių laikraščių ir knygų iš Lietuvos. Administracijoje taip pat galima gauti įvairių lietuviškų knygų, vyčių, paveikslų ir lietuviškų atvirukų. Knygos, atvirukai ir paveikslai siunčiami ir į provinciją, ne tik Brazilijoje, bet ir į Argentiną, Urugvajų ir kitas Amerikos šalis.

Žemiau dedame administracijoje gaunamų knygų katalogą ir kainą milreiais. Pinigus už knygas galima siusti ir svetima valiuta (iš Argentinos ir Urugvajaus) pav. pezaais. Smulkesnės informacijos teikiamos žodžiu ir raštu.

(Tąsa iš 45 Nr.)

Knygos pavadinimas	autorius	kaina
43. PRISIKĖLIMAS I t.	L. Tolstoj	12\$000
44. PRISIKĖLIMAS II t.	L. Tolstoj	10\$000
45. JAUNAM MOKSLEIVIUI	V. Kamantauskas	5\$000
46. VARGDIENIAI I t.	V. Hugo	12\$000
47. VARGDIENIAI II t.	V. Hugo	8\$000
48. VARGDIENIAI III t.	V. Hugo	10\$000
49. VARGDIENIAI IV t.	V. Hugo	12\$000
50. VARGDIENIAI V t.	V. Hugo	12\$000
51. MEILĖS VARDU	J. Švaistas	12\$000
52. PIRMIEJI METAI	J. Paukštelis	12\$000
53. NUODĖMĖS ISTORIJA I t.	S. Žeromski	10\$000
54. NUODĖMĖS ISTORIJA II t.	S. Žeromski	12\$000
55. NUODĖMĖS ISTORIJA III t.	S. Žeromski	7\$000
56. VORAS	A. Šalčiuvienė	8\$000
57. VYRAI IŠ RUSNĖS	Penketas	7\$000
58. LAISVĖS ALĖJA	J. Visginas	7\$000
59. GEROJI ŽEMĖ I t.	P. S. Buck	8\$000
60. GEROJI ŽEMĖ II t.	P. S. Buck	8\$000
61. KUPRELIS	I. Šeinius	16\$000
62. SPŪDAI	S. Ivošiskis	8\$000
63. KELIAS ATGAL	E. M. Remarch	16\$000
64. VAKARŲ FRON. NIEKO NAUJO	E. Remarch	13\$000
65. SUŽIEDUOTINIAI I t.	A. Manzoni	12\$000
66. SUŽIEDUOTINIAI II t.	A. Manzoni	12\$000
67. SAN MICHELE KNYGA I t.	A. Munthe	10\$000
68. SAN MICHELE KNYGA II t.	A. Monthe	10\$000
69. KATASTROFA	V. Katilius	7\$000
70. MES ATEINAM I t.	J. Marcinkevičius	12\$000
71. MES ATEINAM II t.	J. Marcinkevičius	10\$000
72. MES ATEINAM III t.	J. Marcinkevičius	12\$000
73. JAUNYSTĖ PRIE TRAUKINIO	K. Jankauskas	10\$000
74. FARAONAS I t.	B. Prūsas	13\$000
75. FARAONAS II t.	B. Prūsas	13\$000
76. FARAONAS III t.	B. Prūsas	13\$000
77. FARAONAS IV t.	B. Prūsas	13\$000
78. SŪNŪS I t.	S. Buck	10\$000
79. SŪNŪS II t.	S. Buck	10\$000
80. JĖZAUS GYVENIMAS	F. Mauriac	10\$000
81. OBELYS ŽYDI	K. Inčūra	13\$000
82. LORĖTA	S. Būdavas	10\$000
83. GEŠTANTI SAULĖ I t.	J. Choinski	10\$000
84. GEŠTANTI SAULĖ II t.	J. Choinski	10\$000
85. GYVENIMAS APYSAKOS	Puškinas	10\$000
86. ALTORIŲ ŠEŠĖLY I t.	V. Putinas	10\$000

Klemensės Jūra.

SVETIMAIS KELIAIS..

(I — TĖVYNĖ ATISISVEIKINANT.)

...Sudie, lietuviškoji naktie žvaigždėta,
Niaurus ir svetimas dangus prislėgs mane;
Gal verkti teks... ir — dienomis liūdėti — — —
Po traukinius, po svetimas šalis —
Po margas, dideles —
Mišrias tautų minias... —

A u t.

Kiekvienas žmogus, kuriam tenka pirmą kartą aplėsti savo gimtąjį kraštą, staigiai pajaučia širdyje niaurų ir slėgiantį jausmą.

Ypatingai tai giliai išgyvena lietuvis — emigrantas! Tegu toji Tėvynė būtų jam vien ašariną gają būtų teikus, tegu jis bus anksčiau ir pusbadžiu gyvenęs, su vargais bičiuliavęsis, skurdui nesvetimas — jis dar giliau dar įspūdingiau išgyvens paskutinįjį atsisveikinimo momentą. Dėlto, kad jis vargu gali tikėtis sugrįžti atgal bent... ramiai numirti.

O apie tai tenka kalbėti tiek maža.

Emigracijoje gyvenęs lietuvis daug pamiršta, daug švelniausių jausmų nublunka ir... kartais jis net gimtosios kalbos išsižada!

Tik jis niekada, niekada nepamirš paskutinio atsisveikinimo savo Gimtojo krašto. Ir kiekvieną kartą jį prisiminus širdis gaivalingiau suplaks krūtinėje, kraujas stipriau tekės arterijose akys ilgesingu žvilgsniu pasiklys tolumose... Siela suplasnos, išsi- vers ir nuskris ten į Tėviškės lygumas, prie ramių mėlynųjų ežerų, šnarenančių upelių, ošiančių girių, prie vyšnių soduose paskendusiu, dar vis tebesamantų, bet mylimų gimtųjų lūšnelių... —

Panašų Tėvynės Atsisveikinimo jausmą išgyvenau ir aš.

Kaunas.
Geležinkelio stotis mirgėjo elektrų žibintais. Gatvę merkė lietus smulkiais lašais krisdamas iš padūnavusio dangaus...

87. ALTORIŲ ŠEŠĖLY II t.	V. Putinas	16\$000
88. ALTORIŲ ŠEŠĖLY III t.	V. Putinas	16\$000
89. Krizė	V. Putinas	13\$000
90. Ziegfried Immerselebe	I. Šeinius	16\$000
91. Kventinas Durvardas I t.	W. Scott	10\$000
92. Kvietinas Durvardas II t.	W. Scott	10\$000
93. Važiuojam	L. Janušytė	7\$000
94. Paskutinis Prūsų Sukilėlis	M. Springborn	7\$000
95. Kaimiečiai I t.	W. Reymont	12\$000
96. Kaimiečiai II t.	W. Reymont	13\$000
97. Slaptasis Agentas Nr. 7	K. Dalli	7\$000
98. Provokatorius	U. Sinclair	8\$000
99. Mediniai Kryžiai	R. Dorgelės	10\$000
100. Daubiškės Inteligentai	P. Orintaitė	13\$000
101. Keliai ir Kryžkeliai	Putinas	17\$000
102. Amžinoji Šviesa ir Žmon.	Tams. W. Forster	7\$000
103. Maršas Jaunystei	A. Sušinskas	8\$000
104. Dievai ir Smutkeliai	J. Aleksandrav.	12\$000
105. Ką Darai, Daryk Gerai	S. Marden	5\$000
106. Viešnia iš Šiaurės	A. Vienuolis	13\$000
107. Ministeris	A. Vienuolis	10\$000
108. Margis	L. Kondratavič.	7\$000
109. Valentina	A. Vaičiulaitis	10\$000

(B. d.)

Už penkiolikos minučių turė jau tarti lakoniškąjį „sudie“! Mane išlydėti atvykusių bičiulių akyse mačiau nerimą ir... pavydą, kad man teks gal net kele-ta metų gyventi svetimuose kraštuose, pažinti jų egzotišką kultūrą, prisigaudyti įvairių įspū-džių, kurių taip ilgisi nerami lie-tuvio dvasia.

O man — liūdna!
Nors gal niekas tikru nuoširdumu nespaudžia rankos, nors linkėjimuose girdžiu šablonišku mą ir... dirbtinumą, — visgi — liūdna.

Čia sutirpo dvidešimt penkerios gyvenimo vasaros. Čia daug tikrai daug priverksinta, bet... buvo ir gražių, neįvertinamų žavių momentų, dėl kurių vieno prisiminimo nuliūstu atsisveikin-damas — ir gal jau nesugrįžtinai? —

Minutės skrenda. Stoties laikrodžio rodyklė artinasi prie magiškojo taško... dar keli stiprūs rankos paspaudimai ir traukiny pradeda judėti.

— Ar pasimatysime kada nors — veržiasi žodžiai kartu su lietu-va lašais pro garvežio šnipstimą.

— Pasimatysim!... Gal aš labai greitai atšipsiu dantis į svetimą duoną... — noriu susukti pro vagono langą, bet — tylėda mas išsiveriu, ir nekrepdamas dėmesio, kad mane visą gausiai šlaksto lietus, mojuoju savo pla-čiabryle...

Toli dar matyti mažėjanti veidai, viena kita mojanči nosinė ir viskas miniatiūriniai smulkė-ja, tirpsta... Praeitais tolsta, bėga nuo manęs. Subilda Žalasis tiltas, tarptautinis ekspresas įsi-magina ir greitai, greitai neša svetimais, man dar nepažintais keliais... —

(B. d.)

PORTUGALŲ IR ANGLŲ KAL- BŲ SPECIALISTĖ.

Per 25 pamokas moderniškiau-siais ir geriausiais metodais iš-moko kalbos. Mokymą veda 6 kalbomis. Pamokos iki 22 val. Kainos pigios — 4 asmenų gru-pui po 20\$000. Teirautis iki 19 val. Largo da Sė. 59. 2° andar, sala 14. Tamara.

Raumenų jėga varo mi lėktuvaj.

Graikai turėjo padavimą, kad vienas žmogus, Ikaras, perskri-
dęs Juodąsias jūras rankiniais
sparnais, kuriuos judinęs savo
kūno jėga. Žinoma, tai tik gra-
ži legenda. Žmonės vėliau, ban-
dė ją įvykdyti gyvenime, tačiau
žinoma, nepavykdavo, nes žmo-
gaus rankų jėga yra per silpna
kad galėtų judinti sparnus. Bet
dabar, kaip pranešama, vienas
italų aviacijos kapitonas Lugatti
iš Fiumės išradęs naujo tipo,
raumenų jėga varomą lėktuvą,
kuris galėsias turėti nepaprastai
didelės reikšmės aviacijai.
Tai yra visai mažas, bemotorinis
lėktuvas, panašus į sklandytuvą,
bet turįs propelerį, varomą
pedaliais, panašiai, kaip dvi
račio ratai. Raumenų jėgos per-
davimas šiame „raumeniniame“
lėktuve yra tiek stiprus, kad
propeleris daro iki 1.400 apsisu-
kimų per minutę.

Išradimo modelis perduotas a-
tinkamoms aviacijos įstaigoms
ir laikomas paslapyje. Bandy-
mai gerai pavykę. Išradimas ge-
lėsias būti pritaikytas karo rei-
kalams, ypač pėstininkams, ku-
rie su tokiais aparatais galėsias
pagreitinti žygiavimą.

Susidomėjimas „raumeniniu“
lėktuvu Italijoje dabar yra labai
didelis. Torine yra įsteigtas net
specialus institutas šiai aviaci-
jos problemai tirti.

Naturalus nusizemi- nimas.

Prancūzijos maršalas, kuni-
gaikštis de Villars, į senatvę la-
bai pamėgo vyną ir retą dieną
būdavo blaivus. 1734 metais,
būdamas jau 80 metų senis, mar-
šalas de Villars išvyko karo rei-
kalais į Italiją ir ta proga pada-
rė vizitą Sardinijos karaliui.
(Sardinijos sala su Piemont ir
kitomis dabartinėmis Italijos
provincijomis sudarė ana's lai-
kais nepriklausomą Sardinijos
karalystę). Kaip paprastai, tai
vizito metu, Villars buvo tiek
girtas, kad negalėjo išsilaikyti

ant kojų ir krito prieš karalių
ant grindų. Nors ir labai girtas
senis maršalas vis [tik nenusto
jo sąmonės ir tarė karaliui:

— Štai aš Jūsų nužemintas
tarnas visai natūraliu būdu kri-
tau prie Jūsų Karališkos Dide-
nybės kojų.

Zemės drebėjimų aukos.

Indijos geologinio instituto
Dehli mieste apskaičiavimais,
kasmet visame pasaulyje užre-
gistruojama 10.000 didesnių ir
mažesnių žemės drebėjimų, iš
kurių Japonijai tenka daugiau
kaip 10%. Indų geologai nuro-

Lietuvos vaikučiai jau iš mažens mokosi Tėvynę ginti.

do, kad ypač daug ir stiprių žemės
drebėjimų buvę šiame šimt-
metyje. Per paskutinius du šimt-
mečius per žemės drebėjimą vi-
same pasaulyje žuvę apie trys
milijonai žmonių.

Iš Europos valstybių daugiausia
žemės drebėjimų būna Grai-
kijoje (vidutiniškai užregistruo-
jama 530 per metus) ir Italijoje
(165 žemės drebėjimai per me-
tus). Iš ne Europos kraštų žemės
drebėjimai dažniausi Japo-
nijoje ir Čilėje.

Per paskutinį šimtmetį žemės
drebėjimai sunaikino miestų: Ja-
ponijoje 61, Filipinuose — 21,
Graikijoje — 19, Italijoje — 16
Čilėje — 11 ir Peru — 8.

Yra tačiau pasaulyje kraštų,
kur žemės drebėjimų visai nebū-

na. Tų laimingų kraštų tarpe y-
ra ir mūsų Lietuva.

Patefono plokštelės iš šokolado.

Tūlas Ivanas Grenevas pagamino
plokštelę iš tokio šokolado, kuris
yra tiek kietas, kad visai gerai
galima įbraižyti garsui reikalin-
gas vageles. Taigi, dabar, kai
jau kam nors įgrįs jo mylimoji
plokštelė, galės ją suvalgyti.
Prieš valgant plokštelę galima
tam tikru būdu ir suminkštinti.

žas, nes leidinio puslapis užima
ne daugiau, kaip pašto markės
didį.

Ar šunes tikrai ne pakencia muzikos?

Visi žinome, kad šunes, išgir-
dę muziką, pradeda staugti ir
nerimauti. Kai kas net tvirtina,
kad muzikos garsai skaudžiai
veikia švelnius šunies girdėjimo
organus. Tačiau naujais gyvu-
lių psichologijos tyrinėjimai ro-
do ką kitą. Yra žinoma, kad šu-
nes, kaip ir vilkai, kadaise, bū-
dami laukiniais, gyveno rujomis
ir todėl turį įgimtą palinkimą į
bendruomenišką gyvenimą. Išgir-

JUOKAI

GYDYTOJO RECEPTU.

— Tamsta prisipažinai, kad
iš šitos vaistų dėžutės, kuri čia
yra kaltės įrodomuoju daiktu ir
į kurią tamstos apvogtoji dėjo
sutaupas, tamsta išėmei pinigų
tad pasakyk kas tamsta prie to
darbo pastūmėjo, — klausia tei-
sėjas.

— O gi gydytojo receptas:
ten buvo parašyta, kad imti du
kart per dieną, — atsako kalti
namasis.

PASIPIKTINIMAS.

— Aš įspėjau tamstą, kad il-
giau laukti negaliu ir tamsta tu-
ri man šiandien gražinti pasko-
lą, nes rytoj turiu būtinai sumo-
kėti savo skolą, — sako skolin-
tojas savo skolininkui.

— Iš tiesių man nesupranta-
mas dalykas: tamsta daraisi sau
kažkokias skolas ir dėl to aš tu-
riu mokėti! — pasipiktina skoli-
ninkas.

LAUKIA IDEALO.

— Kodėl Marytė vis dar neiš-
teka — kalbasi bičiulės.

— Ji tebelaukia savo idealo,
— aiškina viena.

— O kas tas jos idealas?
— Nagi vyras.

KLAUSIMAI.

„Mamyt, kodėl jaunoji per su-
tuoktuves apsivelka baltai?“

„Tai daroma džiaugsmui pa-
ženklinti!“

„O kodėl jaunasis su juodais
drabužiais?“

„Et, neklausinėk tu tiek daug
kvailas vaike.“

ABU NELAIMINGI.

Užpultasis: „Mielas žmogau
tamsta pagalvok protingai, aš
be pinigų negaliu pareiti namo:
mane žmona išvyrė iš rėnų“.

Užpuolikas: „Nieko ne-
galiu tamstai padėti: toks pat li-
kimas ir mane ištiktų“.

* *

Miniatiurinės kny- gos.

Didžiuliai žinarišačiai ir enci-
klopedijos pradėjo užleisti vietą
miniatiurinio formato leidiniams.
Šie leidiniai daromi foto
grafiniu būdu, kuris leidžia di-
džiulius leidinius sumažinti.
Taip, visa enciklopedija lengvai
įsidedama kišenė. Tokios kny-
gos skaitomos padidinamojo stik-
lo pagalba ir yra labai praktiš-
kos tuo, kad labai mažai vietos
užima.

Kaikiurios Amerikos redakci-
jos, užuot krovę milžiniškus
komplektų archyvus, juos nut-
raukia filminiame kaspine, ir
toks kompletas išėina visai ma-

dę į juos nukreiptą garsą, jie
pradeda staugti kartu. Turbūt,
visiems teko girdėti, kaip viena
me kieme naktį pradėjus šunims
staugti, tuojau pasigirsta sutarti-
nas šunų staugimas ir kituose,
toliau esančiuose kiemuose. Ka-
dangi, kaip pastebėta, šunes daž-
nai, išgirdę muzikos garsus, pra-
deda staugti, tai čia ir yra jų
biologinis palinkimas savo balsu
tuos garsus pamėgdžioti.

SKAITYK IR PLATINK
«LIETUVI»

Vaikų Kampelis

Gimtasai kaimelis.

Toli paliko gimtas kaimelis,
Kur užlingavo man motinėlė.
Kaip gera buvo, kai dar vargelis
Jaunos širdužės niekad negėlė!

Ten, kūdikėliu būdamas, bėgiojau,
Ten girių dainos įkvėpė mintį,
Ir prieš Aukščiausį pasizadėjau
Garbės vainiką šalelei pinti.

Ten mano broliai plėšia dirvonus,
Ten jaunos sesės rūtas augina,
Tenai motulė, tenai mieloji,
Jauną širdužę nuramina...

V. Kuolaitis.

Graži mūsų žemė.

Graži mūsų žemė
Pavasario rytą,
Kai artojai aria
Lauką juodą, pliką.

Graži mūsų žemė,
Kai rugiai žaliuoja,
Tyliai vėjui pučiant,
Avižos liūliuoja.

Kai kalnai ir klonys
Šalna sidabruoti,
Graži mūsų žemė
Balto sniego plotais.

Graži mūsų žemė —
Mūs brangi tėvynė.
Kai ją visi ariam,
Visi karštai mylim.

Pr. Rimšelis.

Senelis ir tiltas.

Per vieną upelį buvo nuties-
tas tiltas. Tiltas buvo senas,
silpnas pakrypęs; kiekvieną aki-
mirksnį jis galėjo įkristi į upelį
tad eiti juo buvo pavojinga.

Kartą prie tilto atėjo senelis,
sulinkęs, lazda besiramstydamas
Pamatęs pakrypusį tiltą, bijojo
juo eiti ir niurnėjo:

— Ak, koks senas, koks neti-
kęs tiltas — pavojinga ir eiti.

Tiltas, girdėdamas senelio prie-
kaištus, susigraudino ir tarė:

— Pasakyk, seneli, kodėl tu
pats toks silpnas?

Jei silpnas silpną užjaustų —
ne vienam širdies neskaustų.

A. K.

Red. pranešimas.

Pranešame, kad daugumai jau-
nųjų rašytojų pageidaujant
konkurso geriausiai apyska-
kaitei parašyt terminas pra-
tešiamas iki gruodžio mėn.
vidurio. Tikrą laiką prane-
šime vėliau.

Redakcija prašo parašyt
apie savo gyvenimą ir var-
gus vaikučių gyvenančių to-
li nuo S. Paulo, kituose Es-
taduose. Rašykite kaip mo-
kate, mes padėsime.

— Primename, kad jau
laikas siųsti uždavinių spren-
dimus, kitame Nr. dėsime
atsakymus.

Mokslas, meilė ir šviesa
Lydi Lietuvos vaikelį visada
Džiaukis, auki ir stiprėki
O tėvynę vis mylėki.

Uždavinys Nr. 5.

Mislė. Rytmetį vaikščioja ke-
turiomis, vidurdienį dviem ir
vakare trimis kojomis. Kas tai?
(Vertina mas 2 taškais).

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.
MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32. Tel. 2-6393

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip va: kontrak-
n visokius liūdijimus ir t. t.
Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Cha-
madoms ir pilietybės įgijimui.

Daktaras
A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, ve-
nerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.
LADEIRA PORTO GERAL 12 sobr. (kampas Boa Vista ir 25 de
Março) 2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto 2-5068.

„Kadernetos“ (Carteira de identidade)

tik 80\$000. Einant įstatymu Nr. 406 privaloma kiekvie-
nam svetimtaučiu. Išsiimkite „kadernetą“ negaišdami laiko
Dr. De Thimé rua Direita, 36 1° andar, sala 10.

Dr. Paulo Licciardi

Santa Casa Gydytojas-Operatorius

SKILVIO, KEPENŲ, UTERO, OVARIJŲ, MĖNESINIŲ PER
TURBACIJOS, HEMORAGIJOS, Sifilio ir venerinių ligų gy-
dymas. REUMATIZMAS ir vyrų bei moterų chroniška ir
aštri GONOREJA gydoma pagal naujausius medicinos pro-
cesus. Egzema, kojų prakaitavimas, cukraus liga. Ben-
dras gydymas anemijos, liesumo, negalavimų, lytiško sil-
pumo ir t. t. Bendra chirurgija.

Konsultorija ir gyvenamoji vieta RUA SILVA PINTO, 444
Priėmimas nuo 11 iki 12 val. ir nuo 15 ligi 20 valandos
vakaro. Tel. 5-4175. KVIEČIAMAS VYKSTAI NAMUS BET
KURIA VALANDĄ DIENĄ IR NAKTĮ.

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas São Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės
pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai
ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5.
Telef. 2-4214. Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 v. v.
KALBA LIETUVIŠKAI.

PIJAUS RUTKAUSKO
VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RŪBŲ SIUVYKLA
„ROYAL“

Atlieka darbą greitai, sąžiningai, gražiai, punctualiai ir
pigiau negu kitur. Siuvama pagal naujausių madų mode-
lius. LIETUVIAMS NUOLAI DA.

Didelis įvairiausių medžiagų (vietinių ir užsieninių) pa-
sirenkimas.
SIUVAME IR IŠSIMOKĖJIMUI LABAI LENGVOMIS SA-
LYGOMIS. UŽEIKITE ĮŠTIKINTI!

Rua Duque de Caxias Nr. 627 S. Paulo.

DANTISTAS

JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr.
São Paulo. Tel. 5-4954
Diplomuotas Europoje ir São
Pauly, su daugelio metų prakti-
kos. — Blombuoja dantis už
10\$000 su parcelana, arba sidab-
ru. — Darbas garantuotas. Trau-
kia dantis be skausmo už 5\$000
Atidaryta dieną ir naktį.

Vokiečių fotografijų įstaiga
„BERNARDO“

Įsteigta 1890 metais
Atlieka įvairius darbus foto-
grafijų srity. Specialybė pa-
didinime, o taip pat su da-
žais.
Darbas greitas, sąžiningas
ir pigus. Vyksta į namus fo-
tografijų reikalais. Daro iš-
fotografijų naujas.
ARTHUR SCHMIDT
Rua S. Caetano, 447 (sen.
nr. 111). Tel. 4-5576 S. Paulo

Didžiausia naujiena

Kiekvienam įsidėmėtina!
„Lietuvio“ Administracijoje
galima gauti įvai-
riausių LIETUVIŠKŲ KNYGŲ IR
LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ.

Knygų ir plokštelių pasirenki-
mas didžiausias ir kainos labai
prieinamos. Užeikite įsitikinti.
Atskirai skelbime knygų ir plo-
kštelių katalogą su kainomis.
Taip pat galima gauti Lietuvos
Vyčių ir šiaip įvairių paveikslų
bei Lietuvos vaizdų atvirukų.
Knygos, vyčiai, paveikslai ir
atvirukai užsakant siunčiami ir
į provinciją registruotu siunti-
niu. Už kiekvienos knygos ir
paveikslų persiuntimą imama 800
reisu. Siunčiant didesnę kiekį
persiuntimo išlaidos mažesnės.
Pinigus ir užsakymus, siųsti šiuo
adresu:

„LIETUVIS“ CAIXA POSTAL
1767 SÃO PAULO. Asmeniškai
kreiptis: Rua Bandeirantes, 474
S. Paulo.

Pastaba: Siunčiant pinigus reiki-
a pažymėti laiške kokiam rei-
kalui jie siunčiami ir nurodyti
AIŠKU IR TIKSLU SAVO ADRE-
SA. Plokštelės į provinciją ne-
siunčiamos.
Pasinaudokite proga šiandien
pat!

Lietuviška
Spaustuvė
BALTICA

Labai pigiai ir gražiai
atlieka visus spaustu-
vės darbus.
Lietuviams nuolaida.

Užeikite įsitikinti
A. BUMBLIS
R. João Theodoro, 194
TEL. 4-2640

Lietuviškos muzikos ir dainos
koncertai

Gautos iš Kauno naujausios lietuviškos plokštelės
(Demonstruojamos su garsiakalbe mašina)
SEKMADIENIAIS, ŠVENTADIENIAIS IR VISOMIS DIE-
NOMIS NUO 2 VALANDŲ DIENOS! VAKARAIŠ STY-
GŲ ORKESTRAS (TRIO)
Lietuvių Užeigoje
BAR RIO BRANCO
Rua Visc. Rio Branco, 461 Tel. 4-2435
S. Paulo.

Sklypai Villa Lucia

Villa Prudentes rajonas neapsakomai progresuoja. Gera
padėtis — didelė ateitis. Liko nedaug sklypų.
Parduodame prieinamomis išsimokėjimo geriausiomis sąly-
gomis, mėnesinėmis ratomis per 7 metus be užstato, su mažu
našu. Pasinaudokite proga. Duodame medžiagą greitai sta-
tybai.
Bondės Villa Prudente ir autobusai Villa Zelina.
Raštinė Vietoje

„Lietuvis“ ir lietuviški
laikraščiai pardavinėjami:

SÃO PAULO MIESTE:
1. Ant Largo da Sé prie laikrodžio ir «bondžių» galeri-
jos; 2. Prie centralinio pašto laiptų ir kampo. Bom Retiro ra-
jone: 1. Baužio krautuvėje, 2. Silva Pinto ir Pua J. Paulino
laikraščių kioske, 3. «José Paulino» vaistinėje, 4. Genevičiaus
krautuvėje, 5. prie Luz tilto, 6. Luz stoties kioske. Mokos rajo-
ne: 1. Rua da Moóca ir av. Pães de Barros kampo laikraščių
kioske, 2. Dr. V. Kudirkos mokykloje. V. BELOS IR V. ZELI-
NOS Rajone: 1. Vygelio krautuvėje, 2. Vytauto Didžiojo mokyk-
loje. V. ANASTAZIJOS rajone: 1. Lapos kioske, (Lapoje) 2. Kirilaus-
ko krautuvėje ir pas Skadą. NOATE IR BRAZ stoties kiosku-
se. SÃO CAETANO stoties kioske. PARQUE DAS NAÇÕES
Maironio lietuvių mokykloje, SANTOS MIESTE: Santos stoties
kioske. RIO DE JANEIRO MIESTE: 1. Pas p. p. Ramanauskus,
rua Bella 130 ir pas Polykarpą Labedevą, av. Mém de Sa 110

PASTABA: Be aukščiau paminėtų vietų «Lietuvį» ir laikra-
ščius iš Lietuvos bei kitur pardavinėja mūsų platintojai visuose
lietuvišiais apgyventuose rajonuose išnešiodami po namus.

Seniausia Lietuviška Siūvykla Mūsų Kolonijoj
„KAUNAS“

Kaune diplomuoto siuvėjo JUOZO ŠLIKOTOS

Didelis gerų ir moderniškų medžiagų pasirinkimas.
Medžiagas perku didelėmis partijomis pigiau, todėl ir kos-
tūmai mūsų siūvykloje pigiau, kaip kitur.
Taip pat turime gatavų kostiumų ir kelnų šlapintos medžia-
gos siūtų mūsų siūvykloje.
Kelnės ant užsakymo vilnonės medžiagos tik 3\$000.
Rua Duque de Caxias Nr. 40 (Prie Sorocabano stoties) S. Paulo

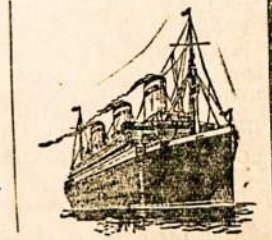
Laivakortės į Lietuvą ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Parduodame laivakortes pigiausiomis, ne-
gu kur kitur kainomis. Duodame patari-
mų visais išsivystymo klausimais. Negalin-
tiems atvykti į São Paulo į užklausimus
atsakome raštu. Rašyt galima lietuviškai
arba kuria nors kita kalba.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA Įkurta 1900 m.
Rua Maua 207 kampas rua Conceição prie pat Luz stoties.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą
litais per Lietuvos Banką.
Perkame ir parduodame dolerius ir
kitą svetimą valiutą geriausiomis kainomis.
Patarnavimas greitas ir sąži-
ningas.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100.000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai.
Įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

Ivairios žinios

Rinkimai Amerikoje.

Amerikoje įvyko rinkimai į parlamentą, senatą ir 31 gubernatoriaus. Kaip žinome, Amerikoje veikia dvi labai stiprios partijos — demokratų ir respublikonų. Jau keli metai, kai Amerikos valdžia yra demokratų rankose. Per šiuos paskutinius rinkimus respublikonai varė smarkią akciją prieš prezidentą Rusveltą ir jo politiką, tikėdamiesi laimėti rinkimus. Vis tik daugumas Amerikos rinkimų pritarė Rusveltui, tai yra demokratų partijai, nrsr ir respublikonai kaikiuriose Amerikos valstybėse pasirodė labai stiprūs.

Kinijos jėgos silpnėja.

Japonams užėmus Kantoną ir Hankeu kiniečių atsparumas smarkiai susilpnėjo. Japonai su didžiausiu įnirtumu puola kiniečius iš karo lėktuvų bombarduoja Kinijos miestus. Kiniečių kariuomenė vis traukiasi ir nepajėgia atlaikyti smarkaus japonų puolimo.

Japonų kariuomenė jau grašo užimti naujas svarbias sritis.

Mirė Turkijos prezidentas.

Lapkričio 10 dieną mirė Turkijos Respublikos Prezidentas Kemel Ataturk. Prezidentas Kemel Ataturk buvo naujosios Turkijos kūrėjas ir vienas iš žymiausių valstybės vadų bei politikų. Kemel Ataturk Turkijai buvo tas pats, kas Čekoslovakijai Masarykas. Turkijos Respublika neteko didelio valstybės vadovo.

Vengrijos kariuomenė Čekoslovakijoje.

Šiomis dienomis Vengrijos kariuomenė įžengė į Čekoslovakijos teritoriją, apgyventą madjarų daugumos. Čekoslovakija

buvo priversta atiduoti dalį savo teritorijos ir Vengrijai.

Čekoslovakijos teritorija liko iš visų pusių apkarpyta. Iš jos atimtos turtingos sritis su keliais milijonais gyventojų.

BRAZILIJOS ŽINIOS.

Kavos eksportas padidėjo

Pernai metais Brazilijos kavos eksportas buvo smarkiai nukritęs. Pradėjus vykdyti naują kavos prekybos ir gamybos politiką, kavos eksportas pradėjo kilti ir šiais metais smarkiai padidėjo.

Daugiausia kavos išvežama į Šiaurės Ameriką, Angliją, Vokietiją, Prancūziją ir Italiją.

Paskaita apie Pan-Amerikos kelias.

Šiaurės ir Pietų Amerikos spaudoje dažnai gvildenamas klausimas apie pravedimą didžiulio plento, kuris jungtų Pietų su Šiaurės Amerika. Brazilijos automobilistas kap. Leonidas Borges de Oliveira studijų tikslais 1928 metais iš Rio de Janeiro išvyko automobiliu į Neujorką. Jam teko keliauti per miškus, kalnus ir dykumas apie dešimtį metų. Apie savo kelionę jis S. Paulo mieste surengė labai įdomią paskaitą. Kap. L. de Oliveira teigimu, Pan-Amerikos kelias yra įvykdoma svajonė, tik reikalauja didelių kapitalų.

Didelė paroda São Bernarde.

São Bernardo mieste 19 dieną atidaroma didžiulė prekybos ir pramonės paroda.

Į atidarymo iškilmes parodos komitetas iš lietuvių kolonijos pakvietė Lietuvių S-gos Brazilijoje ir „Lietuvio“ atstovus. L. S-gą Brazilijoje ir „Lietuvį“ parodos atidarymo iškilmėse atsto

vaus redaktorius St. Vancevičius.

— Iš Pernambuco estado šiemet išvežta daug nendrių cukraus į Angliją.

— Nuo lapkričio 10 dienos valdžios įsakymu visos kepyklos turės kepti maišytą miltų duoną. Į kviečių miltus bus maišomi kukurūzų ir mandiočių miltai.

— Brazilijoje buvo pasklidę gandai apie reformas administracijoje ir vidaus politikoje. Laikraščiai šiuos gandus paneigia ir pažymi, kad vyriausybė jokių pakeitimų administracijoje ir vidaus politikoje nemano daryti.

AMERIKA NORI IŠPLĖSTI PREKYBĄ SU BRAZILIJA.

Daugelis Amerikos ekonomistų nurodo reikalą dar daugiau išplėsti prekybinius santykius tarp Amerikos ir Brazilijos. Amerika turinti stengtis kuo daugiau parduoti įvairių pramonės gaminių Brazilijai ir taip pat padidinti savo įvežimą iš Brazilijos.

Dabar Brazilijoje viešinio rašytojo Klemenso Jūros naujasis, ašaras išspaudžiantis romanas „DIDYSIS SELVARTAS“ galima įsigyti labai pigiai — tik už 6\$000.

Įsigyk šį puikų romaną ir Tamsta.

REIKALINGOS SIUVĖJOS.

Su gera praktika, mokančios siūti ant motorinės mašinos. Mo kamas geras atlyginimas.

Fabrica de Pyjamas Lemo. Rua Florencio de Abreu, 68 S. Paulo.

DEL VECCHIO geriausias Gitaros visokioms išmėroms ir kainoms. Pirkite tiesiai iš fabriko. Visokių stygų pasirinkimas. Reikalaukite katalogų veitui.

FABRIKAS IR KRAUTUVĖ
Rua AURORA 196.

Dr. M. Barmak

«Santa Casa» ligoninės Chirurgijos Doktoras.

Bendra klinika ir chirurgija Vias urinarias.

Tratamento das ulceras de estomago e duodeno.

KUNSLTORIJA:

Rua Tres Rios, 381 nuo 4 iki 6,30 val. vak. Gyvenamoji vieta: rua da Graça, 193.

Tel. 5-5843.

SKELBKITES
TIK
„LIETUVY“

Padėka.

Porto Alegre lietuvių draugijos „Šviesa“ ir 33 mažųjų lietuvių vardu nuoširdžiai dėkojame Lietuvos Konsului Ponui A. Polišaičiui už prisijungus pasiskaitymui lietuviškas knygas ir vadovėlius lietuvių vaikams.

„Šviesos“ d-jos vardu knyg. V. Vienažindis

Mažųjų lietuvių vardu B. Janauskaitė.

Porto Alegre, 1938 m. lapkričio 3 d.

VILA ANASTAZIJOS LIETUVIŲ ŽINIAI.

Šiuo pranešu Vila Anastazijos ir apylinkės lietuvių žiniai, kad Dr. J. Basanavičiaus lietuvių mokyklos knygyno knygos keičiamos mokiniams kiekvieną šeštadienį, tuoj po pamokų, o pašaliniamis skaitytojams — pirma dienomis nuo 19 1/2 ligi 20 1/2 val. ir šeštadieniais nuo 15 ligi 15,15 val.

F. Girduškas
Mokytojas.

Alfaiataria Estan

Stasio Šlikto Siu- vykla „Estan“

RUA CONCEIÇÃO, 79-A [prie Luz stoties] Tel. 4-1940 yra žinoma visai lietuvių kolonijai. DIDELIS PUIKIAUSIŲ MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS. DARBAS GREITAS IR SAŽINGAS. Prie siūvyklos veikia moteriškų rūbų skyrius, kur siūvami paltai ir kostiumai. Ši siūvykla atidare skyrių ant rua Dr. Almeida Lima, 19.

Idomus vakaras São Caetane!

Šių metų lapkričio mėn. 12 d. (šeštadienį) São Caetane, Lazio salėje, rua Rio Branco, 45, įvyksta nepaprastai įdomus Moterų D-jos

VAKARAS

programoje nepaprastai įdomi S. Čiurlionienės komedija „Kuprotas Oželis“ ir k.

o programos šokiai iki 4 val. ryto, grojant smagiam orkestrui.

radžia 8 val. v.

Nepraleiskite progos pamatyti paskutinį šio sezono vakarą.

Rengėjai.

DR. BORIS CHIPIAKOFF

RUA YPIRANGA, 193 (kertė rua Santa Efigenia)
Telf. 4-0316

Vidujinės, nervų, odos ligos. Speciali venerinių ligų klinika. Visiškas genorejos išgydymas per 10—15 dienų su garantuota. Konsultorija atidaryta iki 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 10 iki 12 val.

DEL VILLOS BELLOS ŽEMIŲ.

Pulkininkas Antonio Manoel Gonçalves Junior, turįs raštinę ir gyvenančią rua Cristovam Colombo nr. 3, 6 aukšte, savininkas dalies Villos Bellos, vilų „Balearia Josephina“ José Minno pajūry Santos mieste, vilos Gonçalves Junior villa Lais Paulo, villa Gonçalves Limão priemiesti, didžiausios dalies Villa Olympia ir Villa Syria šiame mieste ir Indianopoly (didelė dalis) ir daugybės kitų, nebijodamas priekaištų ir ginčų, šiuo pareiškia kad juo nuosavybės dokumentai Villos Belloj ir visur kitur yra tikriausi, be jokio įtarimo ar ginčo dėl jų tikrumo, be to, dar pareiškia, kad gali būti likviduojami per 24 valandas.

Nėra nieko ir nieko negali būti prieš jo žemes.

S. Paulo, 1938 m. spalio mėn. 26 d.
pas. Antonio Manoel Gonçalves Junior.

Tik 54 kilometrai nuo S. Paulo miesto, gražioj ir sveikoj vietoj gali puikiausiai isikurti

50 LIETUVIŲ KOLONISTŲ ŠEIMŲ

Užperkant ūkį tik su 500 milreisy įnašo ir likusią sumą išmokant per daug metų prieinamiausiomis sąlygomis. Žemė su stambiu mišku. Garantuotos galimybės uždarbui ligi 400\$000 mėnesį kiekvienam suaugusiam žmogui vietoje. Net mažamečiams vaikams yra vietoje lengvo ir pelningo pašalinio uždarbio. Kiekvienas naujakuris prie geros vaitos gali labai greitai laiku tapo stipriu ir nepriklausomu ūkininku. Naujakuriams duodamos visti klos lengvatos.

Lietuvių kolonijos steigimas šioje vietoje jau pradėtas, nes jau keletas rimtų lietuvių kolonistų ten apsigyveno ir pradėjo kurtis. Patartina kiekvienam lietuviui kolonistui neatidėliojant šioje vietoje įsigyti žemės sklypą, kur jo ateitis bus visada užtikrinta.

Dėl smulkesnių žinių kreiptis į EMPREZA DE TERRAS E COLONIZAÇÃO PIRATININGA. Rua Libero Badaró, 488 4 andar, sa la 38 S. Paulo.

Ten pat galima gauti SVEIKŲ PATARIMŲ dėl giminių bei draugų parsikvietimo iš Europos.